

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ BESLENME VE SAĞLIK BEYANLARI YÖNETMELİĞİ
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, tüketiciyi en üst düzeyde korumak için son tüketiciye arz edilen gıdalardaki beslenme ve sağlık beyanlarına ilişkin kuralları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; son tüketiciye ve toplu tüketim yerlerine arz edilen gıda hakkında bilgilendirme mevzuatı kapsamında etiketlenmesinde, sunumunda veya reklamında kullanılan beslenme ve sağlık beyanlarına ilişkin kuralları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 27 nci, 28 inci ve 34 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) 5996 sayılı Kanunun 3 üncü maddesindeki ve 26/1/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 4 üncü maddesindeki tanımlara ilave olarak, aşığıdaki tanımlar da geçerlidir.

(2) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Besin öğesi: Protein, karbonhidrat, yağ, lif, sodyum ve Ek-8’de yer alan Vitaminler ve Mineraller İçin Günlük Referans Alım Değerleri ile bu gruplara ait olan veya bu gruplardan birine giren maddeleri,

b) Beslenme beyanı: Bir gıdanın içerdii enerji, besin öğeleri veya diğer öğeleri nedeniyle beslenme yönünden aşığıda belirtilen yararlı özelliklere sahip olduğunu belirten, ileri süren veya ima eden herhangi bir mesajı,

1) Enerji için (“Sağlar”, “Azalan veya artan oranda sağlar”, “Sağlamaz”),

2) Besin öğeleri ve/veya diğer öğeler için (“İçerir”, “Azalan veya artan oranlarda içerir”, “İçermez”),

c) Beyan: Mevzuat gereğince zorunlu olmayan, herhangi bir formdaki resimli, grafik veya sembolik gösterimler de dâhil olmak üzere, bir gıdanın kendine özgü özellikleri olduğunu belirten, ileri süren veya ima eden herhangi bir mesaj veya gösterimi,

ç) Bilimsel Komisyon: Bu Yönetmelik kapsamına giren konularda bilimsel değerlendirmeyi yapan ve 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Risk Değerlendirme Komite ve Komisyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Bakanlık tarafından oluşturulan bilimsel komisyonu,

d) Diğer öğe: Besleyici veya fizyolojik etkiye sahip, besin öğesi dışındaki öğeleri,

e) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

f) Hastalık riskinin azaltılmasına ilişkin beyan: Herhangi bir gıda grubunun, gıdanın ya da gıda bileşeninin tüketiminin, insan hastalığına neden olan risk faktörünü önemli ölçüde azalttığını belirten, ileri süren veya ima eden herhangi bir sağlık beyanını,

g) Ortalama tüketici: Sosyal, kültürel ve lisanla ilgili faktörler dikkate alındığında makul bir seviyede bilgilendirilmiş ve makul seviyede dikkatli ve tedbirli olan tüketiciyi,

đ) Sağlık beyanı: Herhangi bir gıda grubunun, gıdanın veya gıdanın bileşiminde bulunan öğelerin sağlıklı ilişkisini belirten, ileri süren veya ima eden beyanı,

h) TGK: Türk Gıda Kodeksini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Genel hükümler

MADDE 5 – (1) Beslenme ve sağlık beyanları, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak piyasaya arz edilen gıdaların etiketi, tanıtımı ve reklamında kullanılabilir.

(2) Beslenme ve sağlık beyanlarının kullanımı:

a) Belirsiz, yanlış veya yanıltıcı olamaz.

b) Diğer gıdaların beslenme yönünden yeterliliği veya güvenilirliği konusunda şüpheye neden olacak şekilde olamaz.

c) Belirli bir gıdanın aşırı tüketimini destekleyecek veya özendirerek şekilde olamaz.

ç) Çeşitli ve dengeli beslenmenin, genelde besin öğelerini uygun miktarlarda sağlayamayacağını belirtecek, ileri sürecek veya ima edecek şekilde olamaz. Çeşitli ve dengeli beslenme ile yeterli miktarda sağlanamayan besin

öğeleri ile ilgili istisnalar, bu istisnaların başvurularına ilişkin koşullar da dahil olmak üzere Bakanlık tarafından belirlenir.

d) Tüketicide endişeye neden olabilecek biçimde; yazılı, resimli, grafik veya sembolik gösterimler vasıtasıyla vücut fonksiyonlarındaki değişikliklere atıfta bulunacak şekilde olamaz.

İstisnalar

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik,

b) 1/12/2004 tarihli ve 25657 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmelik,

c) Üretiminde doğal mineralli su kullanılan alkolsüz içecekler ile ilgili gıda kodeksi,

ç) Özel beslenme amaçlı gıdalar ile ilgili gıda kodeksi,

d) Takviye edici gıdalar ile ilgili gıda kodeksi,

hükümleri saklı kalacak şekilde uygulanır.

(2) Bir gıdanın etiketlenmesinde, sunumunda veya reklamında yer alan ve bir beslenme veya sağlık beyanı olarak yorumlanabilecek ticari marka veya özel isim, bu Yönetmelikte yer alan ilgili beslenme veya sağlık beyanı koşullarının karşılanması ve ilgili beyanın da yapılması şartıyla kullanılabilir.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasına istisna olarak; bir gıda veya içecek grubunun bir özelliğini belirtmek için geleneksel olarak kullanılan ve insan sağlığı üzerine bir etkiyi ima eden genel tanımlayıcılar (adlandırmalar) için ilgili gıda işletmecisinin başvurusu üzerine Bakanlık tarafından değerlendirme yapılabilir.

(4) Bir gıdanın etiketlenmesinde, sunumunda veya reklamında yer alan beslenme veya sağlık beyanı ifadelerinin yerine anlamını değiştirmeyecek ve güçlendirmeyecek şekilde eşdeğer ifadelerin kullanılması Bakanlıkça yayımlanacak kılavuzla belirlenir.

(5) Ek-6’da yer alan Geçiş Süresince Kullanımına İzin Verilen Beslenme ve Sağlık Beyanları sadece bu Yönetmeliğin uyum zorunluluğu ve geçiş hükümleri kapsamında kullanılabilir.

Sağlık beyanları için kullanım koşulları

MADDE 7 – (1) Gıdanın etiketi, tanıtımı veya reklâmında sağlık beyanı yapılabilmesi için gıdanın besin öğesi profili açısından aşağıdaki koşullardan en az ikisine bir arada sahip olması zorunludur:

a) Bileşiminde en fazla 100 mg/100 kcal sodyum bulunan.

b) İçerdiği enerjinin en fazla %10’u doymuş yağ asitlerinden gelen.

c) İçerdiği enerjinin en fazla %10’u ilave şekerden gelen.

ç) Doğal olarak bileşiminde en az 55 mg/100 kcal kalsiyum bulunan.

(2) Takviye edici gıdalarda bu maddenin birinci fıkrasındaki hükümler göz önünde bulundurulmaksızın, bu Yönetmeliğin diğer hükümlerine uyulması şartıyla sağlık beyanları yapılabilir.

(3) Hacmen %1,2 den fazla alkol içeren içeceklerde sağlık beyanı yapılamaz. Bu ürün grubu için sadece enerji miktarının azaltılmasına ilişkin beslenme beyanı yapılabilir.

Genel koşullar

MADDE 8 – (1) Beslenme veya sağlık beyanının yapılabilmesi için aşağıda belirlenen koşulların sağlanması gerekir:

a) Hakkında beyan yapılan bir besin öğesinin veya diğer ögenin bir gıdada veya gıda grubunda bulunması, bulunmaması veya miktarının azaltılmasının, genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla ortaya konulan, yararlı bir besleyici veya fizyolojik etkisinin olduğunun gösterilmesi.

b) Hakkında beyan yapılan besin öğesi veya diğer ögenin son üründe;

1) İlgili mevzuatta tanımlanan belirgin miktarı veya belirgin miktarın mevzuatla belirlenmediği durumlarda, genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla ortaya konulan, besleyici veya fizyolojik etkiyi sağlayacağı iddia edilen miktarda bulunması,

2) Bulunmaması veya genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla ortaya konulan, besleyici veya fizyolojik etkiyi sağlayacak kadar azaltılmış miktarda olması,

c) Uygulanabilir olduğu durumlarda, hakkında beyan yapılan besin öğesi veya diğer ögenin vücut tarafından kullanılabilir formda olması,

ç) Makul olarak tüketilmesi beklenen gıda miktarının, beyan ile ilgili besin öğesi veya diğer öğeyi (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde bahsedilen miktarlarda sağlaması,

d) Beslenme beyanları için üçüncü bölümde ve sağlık beyanları için dördüncü bölümde belirlenen özel koşulların sağlanması,

gerekir.

(2) Beslenme veya sağlık beyanlarının kullanımına sadece, ortalama tüketicinin beyanda belirtilen yararlı etkileri anlayabilmesi koşuluyla izin verilir.

(3) Beslenme ve sağlık beyanları, kullanım talimatına göre tüketime hazır hale getirilen gıdayı esas alacak

şekilde yapılır.

(4) Beyan koşulu porsiyona göre verilen beslenme veya sağlık beyanları ile ilgili değerlendirmelerde, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin Ek-12'sinde yer alan Gıdaların Porsiyon Büyüklükleri esas alınır. Ürünün tüketim biriminin porsiyon büyüklüğünden daha az olması durumunda, bir porsiyon için belirlenen beyan koşulu ürünün tüketim biriminde sağlanır.

(5) Gıdanın günlük tüketim miktarı üzerinden sağlık beyanı yapılan gıda, beyan edilen etkiyi günlük normal olarak tüketilmesi beklenen miktarlarda göstermelidir. Gerekliğinde bu miktarlar Bakanlıkça belirlenir.

Beyanlar için bilimsel doğrulama

MADDE 9 – (1) Beslenme ve sağlık beyanları genel kabul görmüş bilimsel kanıtlara dayanır ve bunlarla doğrulanır.

(2) Beslenme veya sağlık beyanı yapan gıda işletmecisi, yaptığı beyanın bu Yönetmeliğe uygunluğunu kanıtlamak zorundadır.

(3) Bakanlık, ürünü piyasaya arz eden gıda işletmecisinden bu Yönetmeliğe uygunluğunu gösteren ilgili tüm bilgi ve belgeleri sunmasını talep edebilir.

Beslenme bildirimini

MADDE 10 – (1) Markaya özgü olmayan gıdaya ilişkin genel reklam veya tanıtımlar hariç olmak üzere, beslenme veya sağlık beyanı yapılan ürünlerde beslenme bildirimini zorunludur. Verilen bilgiler, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen bilgileri içerir. Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen bir besin ögesine ilişkin beslenme veya sağlık beyanında bulunulduğunda besin ögesinin miktarı TGK Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 40 ıncı ve 41 inci maddelerine uygun olarak belirtilir.

(2) Beslenme bildiriminde yer almayan ancak bir beslenme veya sağlık beyanı ile ilişkili maddenin miktarı, beslenme bildirimini ile aynı görüş alanı içinde yer alacak şekilde ve Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 36 ncı, 37 nci ve 38 inci maddelerine göre belirtilir. Söz konusu maddenin miktarı belirtilirken uygun ölçü birimleri kullanılır.

(3) Takviye edici gıdalar için beslenme bildirimini, ilgili gıda kodeksi hükümlerine uygun olarak yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Beslenme Beyanları

Özel koşullar

MADDE 11 – (1) Gıdaların etiketi, tanıtımı veya reklâmında, sadece Ek-1'de yer alan Beslenme Beyanları, koşullarına uygun olmak kaydı ile yer alabilir.

(2) Ek-1'de yapılacak değişiklikler için, ihtiyaç duyulması halinde Bilimsel Komisyonun görüşüne başvurulabilir.

(3) Bir gıda, beslenme beyanı yapabileceği koşullarını doğal bileşiminde bulunan bir besin ögesi veya diğer öge ile karşılıyorsa, beslenme beyanının önüne “doğal olarak/doğal” ibaresi eklenebilir.

Karşılaştırmalı beslenme beyanları

MADDE 12 – (1) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla karşılaştırmalı beslenme beyanı, ürün çeşitliliği de dikkate alınarak sadece aynı kategorideki aynı ürün adına sahip gıdalar arasında yapılabilir. Gıdada bulunan bir besin ögesinin miktarındaki ve/veya gıdanın enerji değerindeki fark belirtilir ve karşılaştırmalı beyan aynı miktardaki gıda için yapılır. Ek-1'de yer alan Beslenme Beyanları ve Beyan Koşullarında sadece artırılmış veya azaltılmış olanlar için karşılaştırmalı beslenme beyanı yapılabilir.

(2) Karşılaştırmalı beslenme beyanları, söz konusu gıdanın bileşimini, diğer markalara ait gıdalar da dâhil olmak üzere, beslenme beyanı bulundurmalarına izin verilmeyen aynı kategorideki gıdalarla karşılaştıracak şekilde yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sağlık Beyanları

Özel koşullar

MADDE 13 – (1) Sağlık beyanları, ikinci bölümdeki genel gerekliliklere ve bu bölümdeki özel gerekliliklere uymadığı ve bu Yönetmeliğe göre izin verilerek 16 ncı ve 17 nci maddelerde bahsedilen Ek-2, Ek-3, Ek-4 ve Ek-5'te yer alan beyan listelerine dahil edilmediği sürece kullanılmaz.

(2) Sağlık beyanları, aşağıdaki bilgilerin etikette veya etiketin olmadığı durumlarda sunum ve reklamda yer alması koşuluyla kullanılır:

- Dengeli ve çeşitli beslenme ile sağlıklı yaşamın önemini belirten ifade.
- Beyan edilen faydalı etkinin sağlanması için tüketilmesi gereken gıda miktarı ve tüketim şekli.
- Gerekliğinde, bu gıdayı tüketmemesi gerekenler için uyarı mesajı.
- Fazla tüketilmesi durumunda sağlığı olumsuz etkileyebilecek gıdalar için uygun bir uyarı.

(3) Besin ögesinin ya da gıdanın sağlık üzerine genel faydalarına ilişkin beyanlar, 16 ncı ve 17 nci maddelerinde bahsedilen Ek-2, Ek-3, Ek-4 ve Ek-5'te yer alan özel bir sağlık beyanının koşulunun karşılanması ve ilgili beyanın da yapılması şartıyla kullanılabilir.

(4) Bakanlık, gerektiğinde bu maddenin uygulanmasına ilişkin kılavuzlar yayımlar.

Tıp, beslenme veya diyetetik ile ilgili meslek örgütlerinin ve sağlıkla ilgili yardım kuruluşlarının tavsiye veya önerileri

MADDE 14 – (1) Tıp, beslenme veya diyetetik ile ilgili meslek örgütleri ile sağlıkla ilgili yardım kuruluşlarının sağlık beyanları ile ilgili tavsiye veya önerilerine ilişkin başvurular Bakanlıkça değerlendirilir.

Belirli sağlık beyanlarının kullanımına ilişkin kısıtlamalar

MADDE 15 – (1) Aşağıdaki sağlık beyanlarına kesinlikle izin verilmez:

a) Gıdanın tüketilmemesi durumunda sağlığın olumsuz etkilenebileceğini ileri süren beyanlar.

b) Kilo/ağırlık kaybının miktarına veya oranına atıfta bulunan beyanlar.

c) Bireysel doktorların veya sağlık profesyonellerinin ve 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilmeyen diğer kuruluşların tavsiyelerine atıfta bulunan beyanlar.

Hastalık riskinin azaltılmasına, çocukların gelişimi ve sağlığına ilişkin beyanlar dışındaki sağlık beyanları

MADDE 16 – (1) Hastalık riskinin azaltılmasına, çocukların gelişimi ve sağlığına ilişkin beyanlar dışındaki sağlık beyanları;

a) Bir besin ögesinin veya diğer ögenin; vücudun büyümesi, gelişimi ve fonksiyonları üzerindeki rolüne veya,

b) Psikolojik ve davranışsal fonksiyonlara veya,

c) İncelme veya kilo/ağırlık kontrolü veya açlık hissinin azaltılması veya tokluk hissinin artırılması veya diyetten sağlanan enerjinin azaltılmasına, atıfta bulunan beyanlardır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen sağlık beyanları;

a) Genel kabul görmüş bilimsel kanıtlara dayandırılan veya,

b) Yeni geliştirilmiş bilimsel kanıtlara ve/veya koruma altına alınan tescilli verilere dayandırılan,

beyanlar olabilir.

(3) Bu madde kapsamındaki beyanlar, hastalık riskinin azaltılmasına ilişkin beyanlar, çocukların gelişimi ve sağlığına ilişkin beyanlar ve koruma altına alınan tescilli verilere dayandırılan beyanlar hariç olmak üzere, Ek-2'de yer alır.

(4) Bu maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yer alan sağlık beyanlarında, Genel Müdürlüğün kendi inisiyatifli veya bir gıda işletmecisi veya ilgili gıda işletmecilerini temsil eden bir kuruluş tarafından yapılan başvuru üzerine, değişiklik yapılabilir. Bu kapsamdaki değişiklikler için, ihtiyaç duyulması halinde Bilimsel Komisyonun görüşüne başvurulabilir.

(5) Bu maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sağlık beyanlarının Ek-2'ye veya Ek-5'e dâhil edilmesi için Bilimsel Komisyonun görüşüne ihtiyaç duyulması halinde, 21 inci maddede belirlenen prosedür uygulanır.

Hastalık riskinin azaltılmasına, çocukların gelişimi ve sağlığına ilişkin beyanlar

MADDE 17 – (1) Ek-3, Ek-4 ve Ek-5'te yer alan beyanlar bu Yönetmelikteki tüm gerekli kullanım koşullarına uyulması şartıyla, TGK Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasına bakılmaksızın kullanılabilir. Ancak Ek-5'te yer alan beyanlar sadece başvuru sahibi tarafından kullanılabilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrası kapsamındaki beyanların Ek-3 veya Ek-4 veya Ek-5'e dâhil edilmesi için Bilimsel Komisyonun görüşüne ihtiyaç duyulması halinde, 18 inci, 19 uncu, 20 nci ve 22 nci maddelerde belirlenen prosedür uygulanır.

(3) Hastalık riskinin azaltılmasına ilişkin sağlık beyanları için, bu Yönetmelikte yer alan genel gerekliliklere ve bu maddenin birinci fıkrasındaki özel gerekliliklere ek olarak, ürün etiketlemesinde veya sunumu veya reklamında beyanda atıfta yapılan hastalığın çoklu risk faktörlerinin olduğunu ve bu risk faktörlerinden birini değiştirmenin yararlı bir etkisinin olabileceği veya olmayabileceğini belirten bir ifade yer alır.

Sağlık beyanlarına ilişkin izin başvurusu

MADDE 18 – (1) Sağlık beyanlarına ilişkin izin başvurusu Genel Müdürlüğe yapılır.

(2) Başvurunun Genel Müdürlüğe ulaştığı tarihten itibaren on dört gün içinde, başvuru sahibi başvurunun alındığı konusunda resmi yazı ile bilgilendirilir. Bu bilgilendirmede, başvurunun teslim alındığı tarih de belirtilir.

(3) Genel Müdürlük, başvuruya ilişkin bilimsel bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulması halinde, başvuru sahibi tarafından sunulan başvuruyu ve diğer ilave bilgileri Bilimsel Komisyon marifetiyle değerlendirir. Sunulan başvuru geçerli ise, Genel Müdürlük tarafından Bilimsel Komisyonun gündemine taşınır.

(4) Sağlık beyanlarına ilişkin izin başvurusu aşağıdaki bilgi ve belgeleri içerir:

a) Başvuru sahibinin adı ve adresi.

b) Hakkında sağlık beyanı yapılan besin ögesi veya diğer öge veya gıda veya gıda grubunun adı ve özellikleri.

c) Mevcut olması durumunda bağımsız ve akademik incelemeden geçmiş çalışmalar da dâhil olmak üzere, sağlık beyanına yönelik olarak gerçekleştirilmiş çalışmaların birer kopyası ve sağlık beyanının bu Yönetmelikte belirtilen koşullara uygun olduğunu gösteren diğer mevcut materyaller.

ç) Gerektiğinde, tescilli olarak değerlendirilmesi talep edilen bilgilere ilişkin bilgilendirme ve söz konusu talebin doğrulanabilir gerekçesi.

d) Sağlık beyanı ile ilgili diğer bilimsel çalışmaların birer kopyası.

e) Duruma göre özel kullanım koşulları da dâhil olmak üzere, izin verilmesi istenen sağlık beyanının ifade şekline ilişkin öneri.

f) Başvurunun özeti.

(5) Genel Müdürlük, başvurunun bilimsel değerlendirme için hazırlanması ve sunulması konusunda gıda işletmecilerine yardımcı olmak amacıyla teknik kılavuzlar yayımlayabilir.

Bilimsel komisyonun görüşü

MADDE 19 – (1) Bilimsel Komisyon, geçerli bir başvurunun kendisine ulaştığı tarihten itibaren beş ay içinde görüşünü oluşturur. Bu süre, Bilimsel Komisyonun başvuru sahibinden bu maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği gibi ek bilgi talep etmesi durumunda, istenen bilgilerin Bilimsel Komisyona ulaştığı tarihten itibaren iki ay uzatılır.

(2) Bilimsel Komisyon gerekli durumlarda, başvuru sahibinden, belirli bir süre içinde sunulmak üzere, başvuruda yer alan bilgilere ilave yapmasını talep edebilir.

(3) Bilimsel Komisyon görüşünü oluştururken aşağıdakileri doğrular:

a) Sağlık beyanının bilimsel kanıtlarla doğrulandığını.

b) Sağlık beyanının ifade şeklinin bu Yönetmelikte belirlenen kriterlere uygun olduğunu.

(4) Sağlık beyanına izin verilmesi yönünde bir görüş belirtildiğinde, Bilimsel Komisyonun görüşü aşağıdakileri içerir:

a) Başvuru sahibinin adı ve adresi.

b) Hakkında sağlık beyanı yapılan besin ögesi veya diğer öge veya gıda veya gıda grubunun adı ve özellikleri.

c) Duruma göre özel kullanım koşulları da dâhil olmak üzere, izin verilmesi istenen sağlık beyanının ifade şekline ilişkin öneri.

ç) Gerekli durumlarda, gıdanın tüketimine ilişkin koşullar veya kısıtlamalar ve/veya etikette veya reklamda sağlık beyanına eşlik etmesi gereken ilave açıklamalar veya uyarılar.

(5) Bilimsel Komisyon, sağlık beyanının nasıl değerlendirildiğini anlatan ve görüşünün gerekçelerini ve görüşünü dayandırdığı bilgileri açıklayan bir raporu da kapsayacak şekilde, görüşünü Genel Müdürlük vasıtasıyla kamuoyunun görüşüne açar. Başvuru sahibi ve diğer ilgili taraflar, Bilimsel Komisyonun görüşüne ilişkin görüşlerini otuz gün içinde bildirir.

Başvurunun sonuçlandırılması

MADDE 20 – (1) Bilimsel Komisyon görüşünün oluşturulmasından itibaren iki ay içinde, Bilimsel Komisyonun bu görüşü ve değerlendirilen konu ile ilgili diğer hususlar da dikkate alınarak gerekli görülmesi halinde, 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Hazırlama Yönetmeliğine göre mevzuat değişikliği taslağı hazırlanır.

(2) Başvuru sahibinin tescilli verinin korunması yönünde bir talebinin olduğu durumlarda, başvuru sahibi lehine beyanın kullanımının kısıtlanması için aşağıdaki yol izlenir:

a) Beyan Ek-5’e dâhil edilir. Böyle bir durumda, beyanın başvuru sahibi tarafından kullanılması için verilen süre beş yıl sonra sona erer.

b) Beş yıllık süre bitmeden önce beyanın halen bu Yönetmeliğin hükümlerine uygun olup olmadığı değerlendirilir, uygun görülmesi halinde süre bittikten sonra kullanım ile ilgili kısıtlamanın kaldırılması için beyanın, türüne göre Ek-2 veya Ek-3 veya Ek-4’e taşınması yönünde mevzuat değişikliği taslağı hazırlanır.

(3) Başvuru sahibi, alınan karar ile ilgili olarak Genel Müdürlük tarafından iki ay içinde bilgilendirilir.

(4) Ek-2, Ek-3 ve Ek-4’e dâhil edilen sağlık beyanları, kullanım koşullarına uygun olarak tüm gıda işletmecileri tarafından kullanılabilir. Ek-5’te yer alan sağlık beyanları ise, kullanım koşullarına uymak şartıyla, sadece ilgili başvuru sahibi tarafından kullanılabilir.

(5) Bir sağlık beyanının kullanımına izin verilmesi, söz konusu gıdaya ilişkin olarak herhangi bir gıda işletmecisinin genel hukuki ve cezai sorumluluğunu azaltmaz.

Yeni geliştirilmiş bilimsel kanıtlara dayanan sağlık beyanlarına ilişkin başvuru ve bilimsel komisyonun görüşü

MADDE 21 – (1) 16 ncı maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren, ancak Ek-2’de yer almayan bir sağlık beyanını kullanmak isteyen gıda işletmecisi, bu beyanın Ek-2 veya Ek-5’e dâhil edilmesi için başvuruda bulunabilir.

(2) Birinci fıkrada bahsedilen başvurular Genel Müdürlüğe yapılır.

(3) Başvurunun Genel Müdürlüğe ulaştığı tarihten itibaren on dört gün içinde, başvuru sahibi başvurunun alındığı konusunda resmî yazı ile bilgilendirilir. Bu bilgilendirmede, başvurunun teslim alındığı tarih de belirtilir.

(4) Başvuru 18 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen bilgileri ve talebin gerekçelerini içerir.

(5) Genel Müdürlük, başvuruya ilişkin bilimsel bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulması halinde başvuru sahibi tarafından sunulan başvuruyu ve diğer ilave bilgileri Bilimsel Komisyon marifetiyle değerlendirir. Sunulan başvuru geçerli ise, Genel Müdürlük tarafından Bilimsel Komisyonun gündemine taşınır. Bilimsel Komisyon, geçerli bir başvurunun kendisine ulaştığı tarihten itibaren beş ay içinde görüşünü oluşturur. Bu süre, Bilimsel Komisyonun başvuru sahibinden ilave bilgi talep etmesi durumunda, istenen bilgilerin Bilimsel Komisyona ulaştığı tarihten itibaren bir ay uzatılabilir. Böyle bir durumda, başvuru sahibi talep edilen bilgiyi Bilimsel Komisyonun talebini aldığı tarihten itibaren on beş gün içinde sağlar.

(6) 19 uncu maddenin üçüncü ve beşinci fıkraları, duruma göre bu madde kapsamındaki sağlık beyanlarına da uygulanır.

(7) Bilimsel Komisyonun yaptığı bilimsel değerlendirmenin ardından oluşturduğu görüşün, beyanın Ek-2 veya Ek-5'e dâhil edilmesi yönünde olması halinde, Bilimsel Komisyonun görüşünün oluşturulduğu tarihten itibaren iki ay içinde, Bilimsel Komisyonun görüşü ve değerlendirilen konu ile ilgili diğer hususlar da dikkate alınarak Türk Gıda Kodeksi Hazırlama Yönetmeliğine uygun olarak karar verilir.

(8) Başvuru sahibinin, tescilli verinin korunması yönünde bir talebinin olduğu durumlarda, 20 nci maddenin ikinci fıkrası uygulanır.

İzin verilen sağlık beyanlarının değiştirilmesi, askıya alınması ve iptali

MADDE 22 – (1) Gıda işletmecileri, bu Yönetmeliğin izin verilen sağlık beyanlarını içeren eklerinden herhangi birinde yer alan bir beyan için değişiklik yapılmasına yönelik başvuruda bulunabilir. Duruma göre 18 inci, 19 uncu, 20 nci ve 21 inci madde hükümlerinde belirlenen prosedürler uygulanır.

(2) Bilimsel Komisyon, kendi insiyatifi ile veya Genel Müdürlüğün talebi üzerine, 16 ncı ve 17 nci maddede belirtilen eklerde yer alan bir sağlık beyanının bu Yönetmelikteki koşulları halen karşılayıp karşılamadığı ile ilgili görüş oluşturabilir. Bilimsel Komisyon oluşturduğu bu görüşü, Genel Müdürlük vasıtasıyla kamuoyunun görüşüne açar. İlgili taraflar, Bilimsel Komisyonun görüşüne ilişkin görüşlerini otuz gün içinde bildirir.

(3) Genel Müdürlük, Bilimsel Komisyonun görüşünü mümkün olan en kısa sürede inceler. Gerektiğinde, 20 nci ve 21 inci maddede belirtilen prosedürlere uygun olarak daha önce izin verilmiş olan sağlık beyanı değiştirilir, askıya alınır veya iptal edilir.

Verilerin korunması

MADDE 23 – (1) 18 inci maddenin dördüncü fıkrasına göre izin başvurusu sırasında sunulan bilimsel veriler ve diğer bilgiler, sonraki başvuru sahibi önceki başvuru sahibi ile bu veriler ve bilgilerin kullanılabilmesi konusunda anlaşmaya varmamışsa, aşağıdaki durumlarda sağlık beyanının kullanımına izin verildiği tarihten itibaren beş yıl süresince sonraki başvuru sahibinin yararına kullanılamaz:

a) Bilimsel veriler ve diğer bilgilerin önceki başvuru sahibi tarafından başvurunun yapıldığı sırada tescilli olarak belirtilmiş olması.

b) Önceki başvuru sahibinin, başvurunun yapıldığı sırada tescilli veri için özel bir referans gösterme hakkına sahip olması.

c) Önceki başvuru sahibi tarafından sunulan tescilli veri olmaksızın sağlık beyanına izin verilememiş olması.

(2) Birinci fıkrada belirtilen beş yıllık süre bitmeden ve söz konusu sağlık beyanının türüne göre Ek-2 veya Ek-3 veya Ek-4'e dâhil edilmesine ilişkin bir değişiklik yapılmadan, sonraki başvuru sahibi, önceki başvuru sahibi tarafından tescilli olarak belirtilen veriyi referans gösterme hakkına sahip değildir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sağlık Beyanlarına İlişkin Başvuru Kuralları

Başvurunun konusu

MADDE 24 – (1) Bu bölümde belirlenen kurallar, 18 inci ve 21 inci maddeye göre sunulan başvurular için geçerlidir.

Başvurunun kapsamı

MADDE 25 – (1) Her bir başvuru, sadece bir besin ögesi veya diğer öge veya gıda veya gıda grubu ile beyan edilen tek bir etki arasındaki ilişkiyi kapsar.

Sağlık beyanının türü

MADDE 26 – (1) Başvurunun, 16 ncı ve 17 nci maddelerde belirtilen sağlık beyanı türlerinden hangisi ile ilgili olduğu belirtilir.

Tescilli veriler

MADDE 27 – (1) 18 inci maddenin dördüncü fıkrasının (ç) bendinde belirtilen tescilli veri olarak değerlendirilmesi talep edilen bilgiler ve bunlara ilişkin doğrulanabilir gerekçeler, başvurunun ayrı bir bölümünde sunulur.

Bilimsel çalışmalar

MADDE 28 – (1) 18 inci maddenin dördüncü fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde belirtilen çalışmalar ve diğer materyaller;

- a) Öncelikli olarak insanlarda yapılan çalışmalardan,
- b) Farklı çalışma türlerinden elde edilebilen kanıtların göreceli gücünü yansıtacak şekilde çalışma dizaynlarının hiyerarşisine göre, oluşur.

Kullanım koşulları

MADDE 29 – (1) 18 inci maddenin dördüncü fıkrasının (e) bendi gereğince, sağlık beyanının ifade şekline ilişkin öneri ile birlikte sunulacak olan kullanım koşulları aşağıdaki hususları içerir:

- a) Sağlık beyanının hedef kitlesi.
- b) Beyan edilen yararlı etkinin sağlanması için gerekli olan besin ögesi veya diğer öge veya gıda veya gıda grubunun miktarı ve tüketim şekli.
- c) Gerekli durumlarda, hakkında sağlık beyanı yapılan besin ögesi veya diğer öge veya gıda veya gıda grubunu tüketmekten kaçınması gereken kişilere yönelik açıklama.
- ç) Aşırı şekilde tüketildiğinde sağlık açısından risk oluşturabilecek besin ögesi veya diğer öge veya gıda veya gıda grubuna ilişkin uyarı.
- d) Kullanıma ilişkin diğer kısıtlamalar ve hazırlama ve/veya kullanıma ilişkin talimatlar.

Teknik kurallar

MADDE 30 – (1) Başvuru, Ek-7’de yer alan Sağlık Beyanlarına İlişkin Başvuruların Hazırlanması ve Sorulması ile İlgili Teknik Kurallara uygun şekilde hazırlanır ve sunulur.

Başvurunun geçerliliğinin kontrolü

MADDE 31 – (1) Başvurunun geçerliliği Genel Müdürlük tarafından kontrol edilir. Genel Müdürlük bu amaçla, 18 inci veya 21 inci maddeye göre sunulan başvuruların 18 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen bilgi ve verileri içerdiğini teyit eder.

(2) Genel Müdürlük ayrıca sağlık beyanının;

- a) 18 inci madde kapsamında sunulan başvurular için, hastalık riskinin azaltılmasına ilişkin bir sağlık beyanı veya çocukların gelişimi ve sağlığına ilişkin bir sağlık beyanı olduğunu,
- b) 21 inci madde kapsamında sunulan başvurular için, çocukların gelişimi ve sağlığına ilişkin sağlık beyanları hariç olmak üzere, 16 ncı maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen bir sağlık beyanı olduğunu, teyit eder.

Başvuruların geri çekilmesi

MADDE 32 – (1) 18 inci veya 21 inci madde kapsamında sunulan bir başvuru, Bilimsel Komisyonun 19 uncu maddenin birinci fıkrasına göre veya 21 inci maddeye göre görüşünü karara bağlayacağı tarihe kadar, başvuru sahibi tarafından geri çekilebilir.

(2) Bir başvurunun geri çekilmesine ilişkin talep Genel Müdürlüğe iletilir.

(3) Geri çekme talebinin Genel Müdürlüğe ulaşmasını takiben Bilimsel Komisyona bilgi verilir. Bu maddenin birinci fıkrasına uygun olarak iletilen geri çekme talebi Bilimsel Komisyona bildirildiğinde, işlem süreci sona erdirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Uygulamaya ilişkin düzenlemeler

MADDE 33 – (1) Gerek görüldüğünde bu Yönetmelik hükümlerinin uygulamasına yönelik hazırlanacak talimat veya kılavuzlar, Bakanlık internet sitesinde yayımlanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik, Gıdalarda Yapılan Beslenme ve Sağlık Beyanları Hakkında 20/12/2006 tarihli ve (AT) 1924/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

İdari yaptırım

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmeliğe aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre yaptırımlar uygulanır.

Uyum zorunluluğu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce faaliyet göstermekte olan gıda işletmecileri 31/12/2019 tarihine kadar bu Yönetmelik hükümlerine uymak zorundadır. 31/12/2019 tarihinden önce etiketlenen veya piyasaya arz edilen gıdalar raf ömrü sonuna kadar piyasada bulunabilir.

(2) Birinci fıkra hükümleri ithal edilen gıdaların etiketleri için de geçerlidir.

Geçiş Hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösteren gıda işletmecileri, Yönetmelikte belirtilen geçiş süreleri içinde Yönetmelik hükümlerine uyum sağlayıncaya kadar 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği hükümlerine uyarlar.

Yürürlük

MADDE 36 – (1) Bu Yönetmeliğin;

- a) Bilimsel Komisyona atf yapan 18 ila 32 nci maddeleri 1/7/2017 tarihinde,
 - b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 37 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

Eklere için tıklayınız